

LBRIS

We know
books

Carlos Ruiz Zafón, *El Prisionero del Cielo*

Copyright © Carlos Ruiz Zafón 2011;

DragonStudios LLC 2017

All rights reserved

© 2012, 2013, 2025 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © Masson/Shutterstock.com

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, Bd. Carol I nr. 4, P.O. BOX 266, 700505

București, Bd. Gheorghe Sincai nr. 9A, bl. 3A,

sc. A, et. 6, ap. 18, sector 4, 040312, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

RUIZ ZAFÓN, CARLOS

Prizonierul cerului / Carlos Ruiz Zafón; trad. din lb. spaniolă și note de Ileana Scipione. – Iași: Polirom, 2025

ISBN: 978-630-344-208-2

I. Scipione, Ileana (trad.: note)

821.134.2

Printed in ROMANIA

Z CARLOS RUIZ ZAFÓN Prizonierul cerului

Traducere din limba spaniolă
și note de Ileana Scipione

POLIROM
2025

1

Barcelona, decembrie 1957

În acel an, Crăciunului i s-a năzărit să se scoale în fiecare zi, la revărsatul zorilor, înveșmântat în plumb și chiciură. O beznă albăstruie colora orașul, iar oamenii treceau mai departe înfolfoliți până la urechi și trasând desene în frig cu aburul răsuflării. În acele zile, puțini zăboveau în fața vitrinei de la Sempere & Fiii; și mai puțini încă se aventurau să intre și să întrebe de cartea pierdută ce-i aștepta de-o viață și a cărei vânzare, făcând abstracție de poezii, ar mai fi cârpăcit precarele finanțe ale anticariatului.

— Cred că azi e ziua. Azi ni se va schimba soarta, am proclamat pe aripile primei cafele a zilei, optimism pur în stare lichidă.

Tata, care se lupta fără preget de la opt dimineța cu registrul contabil și jongla cu creionul și guma, a ridicat privirea de la teșghea, îndreptând-o spre lunecoasa defilare a clienților ce se pierdeau pe stradă în jos.

— Dumnezeu să te-audă, Daniel, căci, dacă pierdem campania de Crăciun, în ianuarie n-o s-avem parale nici ca să plătim lumina. Va trebui să facem ceva.

— Ieri, Fermín a avut o idee, i-am sugerat. După el, e un plan magistral de salvare a anticariatului de la falimentul iminent.

— Deie Domnul să ne prindă spovediți.

Am citat textual:

— *Poate că, dacă mă duc să decorez vitrina în izmene, vreo femelă dornică de literatură și emoții tari intră să facă praf ceva parale, căci cunoscătorii spun că vitorul literaturii depinde de femei și, pe viața Dumnezeuului ce va să se nască, nu-i muiere care să țină piept smuciturii rustice a trupului meu de țăran*, am recitat.

Am auzit cum cădea creionul tatei în spațele meu și m-am întors.

— Fermín *dixit*¹, am subliniat.

Crezusem că tata va zâmbi la auzul butadei lui Fermín; văzând însă că nu avea de gând să rupă tăcerea, l-am privit cu coada ochiului. Sempere senior nu numai că nu-i găsisese niciun haz acelei aiureli, dar afișase un aer meditativ, ca și cum intenționa s-o ia în serios.

— Poate că, în felul lui, Fermín a nimerit-o, a murmurat.

L-am privit cu neîncredere. Poate că seceta comercială din ultimele săptămâni afectase, până la urmă, judecata sănătoasă a tatălui meu.

— Nu-mi spune că ai să-l lași să se plimbe în budigăi prin anticariat.

— Nu, nici vorbă. Mă gândeam la vitrină. Acum, că ai pomenit de ea, mi-ai dat o idee... Poate că mai e vreme să salvăm Crăciunul.

S-a făcut nevăzut în spate și a revenit curând cu uniformă lui oficială de iarnă: paltonul, fularul și pălăria pe care mi le aminteam din copilărie. Bea obișnuia să-și exprime bănuiala că tatăl meu nu-și mai cumpăraseră haine

din 1942, și existau toate indiciile că soția mea avea dreptate. Punându-și mănușile, tata zâmbea vag, iar în ochii lui se întrezărea sclipirea aproape copilărească pe care izbuteau să i-o aprindă doar faptele mari.

— Lipsesc doar o clipă, a anunțat. O să ies, am o treabă.

— Se poate ști unde te duci?

Tata mi-a făcut cu ochiul.

— E o surpriză. Ai să vezi.

L-am condus până la ușă și l-am văzut îndreptându-se cu pași fermi spre Puerta del Ángel, o siluetă oarecare în marea cenușie a trecătorilor ce navigau spre o nouă iarnă lungă de umbră și cenușă.

2

Dacă tot eram singur, am deschis radioul, ca să mă delectez cu niște muzică în timp ce rearanjam, pe gustul meu, colecțiile de pe rafturi. Tata credea că nu era de prea mult bun-gust să lași radioul să meargă când erau clienți în anticariat, iar dacă îl deschideam de față cu Fermín, acesta începea să psalmodieze cântece religioase pe orice melodie – sau, și mai rău, să danseze ceea ce el numea „ritmuri senzuale din Caraibi” – și în câteva minute ajungea să mă calce pe nervi. Ținând seama de aceste dificultăți practice, ajunseseam să cred că trebuia să-mi limitez bucuria undelor la rarele clipe în care, în afară de mine și de câteva zeci de mii de cărți, nu mai era nimeni în magazin.

1. A spus (în lat., în orig.).

Radio Barcelona difuza în acea dimineață o înregistrare clandestină făcută de un colecționar la magnificul concert pe care trompetistul Louis Armstrong și orchestra lui îl dăduseră la hotelul Windsor Palace de pe Diagonal, la Crăciunul de acum trei ani. În pauzele publicitare, crainicul eticheta cu râvnă acele sunete drept *lass*¹ și atrăgea atenția că unele dintre sincopele lor nerușinate puteau fi nepotrivite pentru consumul ascultătorului național, obișnuit cu *tonadilla*² și boleroul, dar și cu incipienta mișcare *yé-yé*³, care dominau pe-atunci undele.

Fermín obișnuia să spună că, dacă don Isaac Albéniz s-ar fi născut negru, jazzul s-ar fi inventat în Camprodón⁴, ca și biscuiții la cutie, și că, alături de sutienele țuguite cu care se împăuna adorata lui Kim Novak, în multe dintre filmele la care mergeam în matineu la cinematograful Fémima, acele sunete erau unul dintre puținele succese ale omenirii în anii scurși din secolul XX. Nu voiam să mă cert cu el. Mi-am petrecut restul dimineții între magia acelei muzici și parfumul cărților, savurând liniștea și satisfacția date de munca simplă făcută conștiincios.

1. Transliterare în spaniolă a termenului „jazz”.
2. Melodie tradițională spaniolă ce își are originea în muzica arabă (*jácaras*) din secolele XVI-XVII.
3. Stil de muzică pop foarte popular în Franța, Québec și Spania în anii '60.
4. Municipiu spaniol din provincia Girona, în Catalonia, situat la 120 de km de Barcelona.

Fermín își luase dimineața liberă ca să incheie, spunea el, pregătirile pentru nunta cu Bernarda, care urma să aibă loc în februarie. Prima oară când vorbise despre ea, cu două săptămâni în urmă, îi spusese că toții că se grăbea și că graba strică treaba. Tata încercase să-l facă să amâne căsătoria cu cel puțin două sau trei luni, argumentând că nunțile se făceau vara, pe vreme bună, dar Fermín insistase să nu schimbe data, susținând că el, oțelit în climatul aspru și uscat al dealurilor din Extremadura, asuda din abundență de cum sosea vara pe coasta mediteraneană, după el semitropicală, și, în fine, nu voia să-și celebreze nunta cu gâlci cât friganelele la subraț.

Dacă nu se întâmpla nimic ciudat, nu-mi puteam închipui de ce Fermín Romero de Torres, stindardul viu al rezistenței civile față de Sfânta Mamă Biserica, față de bănci și de bunele obiceiuri din Spania liturghiei și a jurnalelor cinematografice de actualități NO-DO din anii '50, era atât de grăbit să treacă pe la vicariat. Zelul lui prematrimonial atinsese culmea când se împrietenise cu noul paroh al bisericii Santa Ana, don Jacobo, un popă din Burgos cu idei libertine și purtări de boxer în retragere, pe care îl molipsise de nemăsurată pasiune pentru domino. Duminica, după liturghie, Fermín juca împreună cu el partide istorice la barul Almirall, iar popa râdea binedispus când prietenul meu îl iscodea, între două pahare cu iz de Montserrat, dacă era sigur că măicuțele aveau coapse și, în caz că aveau, dacă

erau la fel de macre și bune de mușcat pe cât bănuia el încă din adolescență.

— Până la urmă au să te excomunicе, îl bombănea tata. Măicuțele nu se privesc și nu se ating.

— Păi, clericul e chiar mai derbedeu ca mine, protesta Fermín. Dacă n-ar purta uniformă...

Tocmai rememoram discuția lor și fredonam în ritmul trompetei la care cânta maestrul Armstrong, când am auzit clopoțelul de deasupra intrării în anticariat clinchetind molcom, așa că am ridicat ochii, sperând să văd că tata se întorcea din misiunea-i secretă ori că Fermín era gata să preia tura de după-amiază.

— Bună ziua, a venit o voce gravă și spartă din pragul ușii.

3

Pe fondul luminii ce venea din stradă, silueta părea un trunchi biciuit de vânt. Musafirul purta un costum închis la culoare, cu o croială demodată, și-și sprijinea trupul fioros într-un baston. A făcut un pas în față, schiopătând vădit. Lumina veiozei de pe tețghea mi-a dezvăluit un chip brăzdat de vreme. Vizitatorul m-a privit câteva momente, măsurându-mă fără nicio grabă. Avea în privire ceva de pasăre de pradă, răbdătoare și calculată.

— Sunteți domnul Sempere?

— Eu sunt Daniel. Domnul Sempere e tatăl meu, dar acum nu-i aici. Vă pot fi de folos cu ceva?

Ignorându-mi întrebarea, musafirul a început să se plimbe prin anticariat, examinând totul pas cu pas, cu un interes ce friza lăcomia. Schiopătatul lui mă făcea să cred că leziunile ascunse sub haine erau treburi serioase.

— Amintiri din război, a zis străinul, de parcă mi-ar fi citit gândurile.

L-am urmărit cu privirea cum inspecta anticariatul, ca să ghicesc unde va arunca ancora. Așa cum bănuiam, străinul s-a oprit în fața vitrinei din abanos și cristal, o relicvă ce dăinuia încă de la înființarea anticariatului, prin 1888, când stră-străbunicul Sempere, pe atunci tânăr și abia întors din aventura îmbogățirii în Caraibi, luase bani cu împrumut ca să cumpere o veche dugheană unde se vindeau mânuși și s-o facă anticariat. În acea vitrină, așezată la loc de cinste în magazin, țineam prin tradiție exemplarele cele mai valoroase.

Musafirul s-a apropiat atât de mult de ea, încât răsuflarea i s-a desenat pe cristal. A scos niște ochelari, și i-a pus pe nas și-a început să studieze conținutul vitrinei. Gesturile lui îmi aminteau de o nevăstuică scrutând niște ouă depuse de curând într-un coteț.

— Frumoasă mobilă, a murmurat. E de valoare.

— E o veche piesă de familie. Are mai mult valoare sentimentală, am replicat, stânjenit de aprecierile și măsurătorile aceluși mușteriu special, care părea să măsoare cu privirea până și aerul pe care îl respiram.

După o vreme, și-a pus ochelarii la loc și a vorbit domol.

— Am înțeles că lucrați cu un domn de o agerime recunoscută.

Fiindcă n-am răspuns imediat, s-a întors și mi-a aruncat una dintre privirile acelea care-i îmbătrânesc pe cei cărora le sunt destinate.

— După cum vedeți, sunt singur. Poate că, dacă domnul îmi spune ce titlu dorește, am să i-l caut cu mare plăcere.

Străinul a schițat un surâs, care părea oricum, numai prietenos nu, și a consimțit.

— Văd că aveți în vitrină un exemplar din *Contele de Monte-Cristo*.

Nu era primul client care remarcă acel volum. Așa că i-am servit discursul oficial gata pregătit pentru atari ocazii.

— Domnul are spirit de observație. E o ediție magnifică, numerotată și cu ilustrații de Arthur Rackham, care provine din biblioteca personală a unui mare colecționar din Madrid. Piesa e un unicat catalogat.

Musafirul a ascultat fără niciun interes, atent la consistența panourilor de abanos ale rafturilor și arătând limpede că vorbele mele îl plictiseau.

— Mie toate cărțile îmi par la fel, dar îmi place albastrul copertei, a replicat pe un ton disprețuitor. O iau.

În alte împrejurări, aș fi sărit în sus de bucurie văzând că puteam vinde exemplarul probabil cel mai scump din tot anticariatul, dar gândul că avea să cadă în mâinile aceluia personaj îmi întorcea stomacul pe dos. Ceva îmi spunea că, dacă acel volum părăsea anticariatul, nimeni n-avea să-i mai citească vreodată nici măcar primul paragraf.

— E un volum foarte scump. Dacă domnul dorește, îl pot arăta alte ediții ale aceleiași cărți, în perfectă stare, la prețuri modice...

Oamenii cu suflete mici încearcă mereu să-i minimalizeze pe ceilalți, iar străinul, despre care am intuit că și l-ar fi putut ascunde pe-al său în vârf unui ac, mi-a aruncat cea mai cumplită privire disprețuitoare de care dispunea.

— ...și cu coperta tot albastră, am adăugat. A ignorat impertinența ironiei mele.

— Nu, mulțumesc. Îl vreau pe acesta. Nu mă interesează prețul.

Am acceptat fără tragere de inimă și m-am îndreptat spre vitrină. Am scos cheia și am descuiat ușa de cristal. Simțeam privirile străinului împungându-mi spatele.

— Tot ce-i bun stă mereu sub cheie, a comentat în șoaptă.

Am luat cartea și am oftat.

— Domnul e colecționar?

— S-ar putea zice că da. Deși nu de cărți. Am revenit cu exemplarul în mână.

— Și ce colecționează domnul?

Străinul mi-a ignorat iar întrebarea și a întins brațul ca să ia cartea. A trebuit să rezist impulsului de-a o pune la loc în vitrină și de-a azvârli cheia. Tata nu m-ar fi iertat dacă scăpam o vânzare ca aceea în asemenea vremuri.

— Costă trezeci și cinci de pesete, am anunțat înainte de a-i întinde cartea, în speranța că suma îl va face să se răzgândească.

A acceptat fără să clipească și a scos o bancnotă de o sută de pesete din buzunarul costumului care probabil că nu costase nici

LIBRIS books
măcar cinci. M-am întrebat dacă nu cumva era falsă.

— Mă tem că nu vă pot da restul la o bancnotă atât de mare, domnule.

L-aș fi putut invita să aștepte un moment, ca să dau o fugă până la cea mai apropiată bancă și să schimb bancnota, asigurându-mă în același timp că era autentică, dar nu voiam să-l las singur în anticariat.

— Nu vă faceți griji. E bună. Știți cum puteți verifica?

Străinul a ridicat hârtia în lumină.

— Priviți marca ondulată. Și liniile acestea. Textura...

— Domnul e expert în falsuri?

— În lumea asta, tinere, totul e fals. Totul cu excepția banilor.

Mi i-a pus în palmă și mi-a închis pumnul deasupra lor, bătându-mă pe nodurile degetelor.

— Păstrează restul în contul viitoare mele vizite, a zis.

— Sunt bani mulți, domnule. Șaizeci și cinci de pesete...

— Cât pentru căldărușa din biserică.

— În orice caz, vă voi da o chitanță.

— Am încredere în dumneata.

Străinul a cercetat cartea cu indiferență.

— E un cadou. Am să vă rog s-o înmânați personal.

Am șovăit o clipă.

— În principiu, nu expediem pachete, dar în acest caz vom face livrarea personal, cu mare plăcere și pe gratis. Pot întreba dacă e pentru Barcelona sau...?

— E chiar pentru aici, a replicat.

Răceala privirii lui părea să trădeze ani întregi de furie și ranchiună.

— Domnul dorește să scrie o dedicație sau o notă personală înainte de-a o împacheta?

Musafirul a deschis cu greu volumul la pagina de titlu. Atunci am observat că la mâna stângă avea o proteză, o piesă din porțelan pictat. A scos un stilou și a scris câteva cuvinte. Mi-a înapoiat tomul și s-a întors pe jumătate. L-am privit șchiopătând în drum spre ușă.

— Sunteți amabil să-mi spuneți numele și adresa unde doriți să trimitem volumul? am întrebat.

— E totul în carte, a spus, fără să se mai întoarcă.

Am deschis-o și am căutat pagina cu scrisul străinului.

*Lui Fermín Romero de Torres, care a revenit
dintre morți și are cheia viitorului.*
B

Am auzit clopoțelul de la intrare și, când m-am uitat, străinul plecase.

M-am dus în graba mare la ușă și am privit în stradă. Mușterii se îndepărta șchiopătând, pierzându-se printre siluetele ce treceau prin vâlul de ceață albastră care mătura strada Santa Ana. Am dat să-l strig, dar mi-am mușcat limba. Cel mai ușor era să-l las să plece pur și simplu, dar instinctul și obișnuita-mi lipsă de prudență și simț practic au fost mai tari decât mine.

Am atârnat plăcuța cu „Închis“ și am înculcat ușa, gata să-l urmez pe străin printre oameni. Știam că, dacă se întorcea și – chiar când mă lăsa singur în totul unei asemenea secete de vânzări – descoperea că-mi părăsisem postul, tata avea să-mi tragă un perdaf, dar urma să gălesc o scuză pe drum. Am preferat să înfrunt firea îngăduitoare a tatei decât să înghit neli-niștea pe care mi-o trezise în trup acel personaj sinistru și să nu cunosc adevărata natură a legăturii lui cu Fermín.

Un librar profesionist are puține ocazii să învețe pe teren arta fină de-a urmări un suspect fără a fi descoperit. Dacă nu cumva cei mai mulți dintre mușterii lui fac parte din tagma rău-platnicilor, majoritatea acestor oportunități i le oferă catalogul povestirilor polițiste și romanele de-o pesetă de pe rafturile dughe-nei lui. Nu haina îl face pe om, dar crima, ori prezumția de crimă, îl fac pe detectiv, mai ales pe cel amator.

Urmărindu-l pe străin pe Ramblas, mi-am reîmprospătat noțiunile de bază, am început prin a lăsa cel puțin cincizeci de metri între noi, m-am ascuns în spatele cuiva mai corpulent ca mine și am avut grijă să am mereu și tute la dispoziție ascunzătoarea unui portal sau a unei dughene, în caz că obiectul urmăririi mele se oprea și privea fără veste în urmă. Ajungând pe Ramblas, străinul a traversat bulevardul central și s-a îndreptat spre port. Bulevardul era împodobit după tradiția de

Crăciun și numeroase magazine își decoraseră vitrinele cu lumini, stele și îngeri ce anunțau o bunăstare care, dacă așa se spunea la radio, trebuia să fie adevărată.

În acei ani, Crăciunul își mai păstra încă aerul de magie și taină. Lumina prăfoasă de iarnă, privirea și năzuința unor oameni care trălau printre umbre și tăceri confereau acelu decor un ușor parfum de adevăr, în care măcar copiii și cei ce învățaseră să uite mai puteau crede încă.

Poate de aceea mi-a fost și mai evident că, în toată acea himeră, nu exista un personaj mai nepotrivit cu Crăciunul și mai deosebit decât ciudatul obiect al urmăririi mele. Schiopăta molcom și se oprea des să admire papagali pitici și trandafiri, de parcă nu mai văzuse nicicând așa ceva. În vreo două rânduri, s-a apropiat de chioșcurile de presă ce punctau bulevardul Ramblas și s-a amuzat privind primele pagini ale jurnalelor și copertele revistelor și învărtind standurile cu cărți poștale. Ai fi zis că nu mai fusese nicicând pe-acolo; se purta ca un copil sau ca un turist care pășea pe Ramblas pentru prima oară, deși copiii și turiștii afișează îndeobște trecătoarea inocență a celui ce nu știe pe unde calcă, iar el nu mi-rosea a nevinovăție nici măcar cu binecuvântarea pruncului Iisus, prin fața efigiei căruia tocmai traversase, în dreptul bisericii Madre de Dios de Belén.

Abia atunci s-a oprit, atent în aparență la un papagal moțat cu pene roz pal, care îl privea cu coada ochiului dintr-o colivie de la un magazin cu animale, chiar în capul străzii